

D 35/00-01

Genom systematisk och uppsökande tillsyn (SUT) informerar sig Revisorsnämnden (RN) om kvaliteten i revisorers och revisionsbolags verksamhet. Som ett led i SUT har RN undersökt förutsättningarna för vissa av de revisorer som under år 1998 förnyade sitt godkännande att genomföra revisioner av godtagbar kvalitet. A-son ingår i detta urval och har skriftligen fått besvara ett antal frågor. För att få underlag för en kvalitetsbedömning av A-sons revisionsarbete har RN även tagit del av hans revisionsdokumentation över senast utförd revision i två av hans största revisionsuppdrag, båda aktiebolag. Med hänsyn till vad som framkommit har RN beslutat att överföra SUT-ärendet till ett disciplinärende. De överväganden som legat till grund för detta beslut har sammanfattats i en promemoria över vilken A-son har yttrat sig.

A-sons oberoende som revisor m.m.

A-son har ca 50 aktiva revisionsuppdrag. Han utövar sin revisionsverksamhet i ett aktiebolag, A-son Revisionsbyrå AB (revisionsbyrån). Anställd i revisionsbyrån är endast A-son. Revisionsbyrån ägde tidigare ett dotterbolag, konsultbolaget, som den 3 april 1998 förvärvades av A-sons hustru. Samma dag förvärvade konsultbolaget ett engelskt bolag som ägdes av två svenska bolag, designbolaget och konstruktionsbolaget, i vilka A-son var vald revisor.

A-son har anfört följande.

”Förhandlingarna om aktieförvärvet i mars/april 1998 skedde mellan säljarens advokat och min hustru utan min inblandning.” ”Denna transaktion har inte påverkat min revision på något sätt. Jag lämnade revisionsuppdraget vid utgången av år 1998.”

RN gör följande bedömning.

En revisor skall utföra sina uppdrag enligt god revisorssed. En förutsättning för att detta skall vara möjligt är att revisorn intar en i förhållande till sina klienter oberoende ställning. Av 14 § andra stycket lagen (1995:528) om revisorer framgår att en revisor noggrant skall iakttä gällande jävsbestämmelser för revisorer samt – om det i annat fall finns någon särskild omständighet som kan rubba förtroendet för revisorns opartiskhet eller självständighet – avböja eller avsäga sig revisionsuppdraget.

A-son kvarstod under år 1998 som vald revisor i såväl designbolaget som konstruktionsbolaget. A-son har anfört att förhandlingarna om konsultbolagets förvärv av aktierna i det engelska bolag som ägdes av de båda revisionsklienterna skedde utan hans inblandning. RN konstaterar dock att A-sons revisionsbyrå ägde konsultbolaget fram till dagen för dess förvärv av det engelska bolaget. Med beaktande härav förefaller det sannolikt att A-son om inte direkt så i varje fall indirekt varit inblandad i affärstransaktionen. Oavsett hur det förhållit sig med den saken har enligt vad A-son själv uppgett hans hustru företrätt konsultbolaget vid förhandlingarna med revisionsklienterna. Detta förhållande utgör i sig en omständighet som har kunnat rubba förtroendet för A-sons självständighet och opartiskhet som revisor i säljarbolagen. A-son skulle i varje fall senast i samband med att förhandlingarna inleddes ha frånträtt de båda revisionsuppdragen.

RN noterar att A-son år 1998 meddelades varning för att han försatt sig i en situation varigenom hans oberoende som revisor i designbolaget och konstruktionsbolaget kunnat ifrågasättas. A-son hade under år 1993 gått i borgen avseende en skuldförbindelse. Skulden skulle betalas till en person som var delägare och styrelseledamot i de båda bolagen. RN konstaterar att A-son nu för andra gången har äventyrat sitt oberoende som revisor i designbolaget och konstruktionsbolaget.

Dokumentation

A-son har kommenterat sin dokumentation genom bl.a. följande uttalande: "Att överdokumentera revisionen i små familjebolag leder till byråkrati och fördyring och inte till bättre revisioner."

Enligt 10 § RN:s föreskrifter (RNFS 1997:1) skall en revisor dokumentera sina revisionsuppdrag. Dokumentationen skall innehålla sådan information som är väsentlig för att revisorns insatser skall kunna bedömas i efterhand. Dokumentationen skall vara tydlig och sammanställd på ett överskådligt sätt. Underlåtenhet att fullgöra dokumentationsskyldigheten på ett riktigt sätt är allvarligt eftersom det omöjliggör en analys och tillfredsställande bedömning av arbetet i efterhand.

RN har granskat dokumentationen över senast utförda revisioner i två av A-sons största revisionsuppdrag. I ingetdera uppdrag har de krav på dokumenterad planering som följer av god revisionssed uppfyllts. A-sons revisionsdokumentation består huvudsakligen av kopior av räkenskapsmaterial, deklarationer och bokslutsbilagor samt sammanfattande noteringar. I sammanfattningarna beskrivs ett antal granskningsåtgärder. Av anteckningarna framgår i flertalet fall inte kontrollernas närmare inriktning och omfattning eller slutsatserna härav. För att kunna bilda sig en uppfattning om den granskning som utförts har RN varit nödsakad att i efterhand ställa kompletterande frågor till A-son. De upplysningar som A-son lämnat i sina svar till RN skulle ha framgått av hans dokumentation. Sammanfattningsvis uppvisar A-sons revisionsdokumentation betydande brister. A-son har härigenom åsidosatt sina skyldigheter som revisor.

RN:s sammanfattande bedömning

RN konstaterar att A-son för andra gången i samma två bolag allvarligt äventyrat sitt oberoende som revisor. RN:s granskning av A-sons revisionsdokumentation visar att denna har betydande brister.

Med stöd av 22 § andra stycket lagen (1995:528) om revisorer meddelar RN A-son varning.

Ärendet har avgjorts av RN:s ordförande Lennart Grufberg samt ledamöterna Arne Baekkevold, Klas-Erik Hjorth, Margit Knutsson, Jan-Erik Moreau, Eva-Britt Nordhall, Lars Wenne och Gunnar Widhagen. Vid den slutliga handläggningen har i övrigt närvarit kanslichefen Christer Lefrell, revisionsdirektören Eva Haage samt chefsrevisorn Inger Blomberg, föredragande.